

Scenariusz lekcji do spektaklu: „Dzieci szyte na miarę”

Nagranie spektaklu: <https://youtu.be/pl8cF6U8Edk>

Nagranie spektaklu z tłumaczeniem migowym: https://youtu.be/_wZFIUm0X7g

Nagranie z audiodeskrypcją: <https://youtu.be/uxQXfl06Tkc>

Autor: Ewelina Mendyka

Temat zajęć: „A co to znaczy być grzecznym?”

Kilka słów o prawach, obowiązkach i granicach, które można i należy określać.

Grupa wiekowa:

Dzieci szyte na miarę... to projekt przeznaczony dla dzieci między 7 a 12 rokiem życia (dla uczniów od 1 - 5 klasy szkoły podstawowej), wynikający z rozpoznanych w grupie potrzeb tematycznych i lęków.

Czas realizacji:

Pełna realizacja wszystkich możliwości wymaga 2-3h lekcyjnych, można też wykorzystać fragmenty scenariusza i dostosować czas do możliwości.

Zagadnienia edukacyjne:

- relacje między światem dorosłych i światem dzieci,
- rytuały codzienności,
- prawa i obowiązki,
- waga marzeń i wyobraźni,
- wolność, częśćka dziecka, istota duszy człowieka.

Cele operacyjne:

Cele poznawcze:

- dostrzeżenie relacji człowiek - świat i możliwości wpływu na ich kształtowanie,
- poznanie mechanizmów działania koncepcji wychowawczych, cech dorosłości i dziecięcości, a w efekcie - zrozumienie trudności w zdefiniowaniu grzeczności oraz zgłębienie samoświadomości (samopoznanie) w celu radzenia sobie z trudnymi emocjami.

Cele kształtujące:

- dążenie do kształtowania umiejętności rozpoznawania zasad rządzących relacjami dziecko - dorosły, świadomości konieczności wykonywania indywidualnych zadań

życiowych oraz wynikającej z tego konieczności przyjmowania różnych postaw, dokonywania wyborów i stawiania granic, świadomości konieczności wykonywania indywidualnych zadań życiowych oraz wynikającej z tego,

- dążenie do ukształtowania świadomości wpływu emocji na kształtowanie relacji z drugim człowiekiem,
- rozwijanie wyobraźni, umiejętności doświadczania rzeczywistości przez formę artystyczną łączącą aktorstwo, muzykę, ruch, słowo.

Cele uwrażliwiające:

- dążenie do uwrażliwienia dzieci na konieczność świadomych wyborów, potrzebę autonomiczności, własnej, ale także innych osób.

Cykl może spełniać też wspomagająco cele terapeutyczne:

- walka z lękiem osobowościowym (dążenie do radzenia sobie z lękiem) związanym z silną potrzebą autonomiczności, a wynikającym z ram edukacyjnych i oczekiwań wychowawczych, walka z lękiem o przyszłość, o możliwą utratę marzeń i pragnień,
- wyzwalamie uczuć i nauka rozumienia emocji jako przejawów niezaspokojonych potrzeb (wg koncepcji NVC),
- budowanie poczucia bezpieczeństwa oraz odkrywanie piękna poszukiwania prawdy o samym sobie.

Formy i metody pracy:

- dyskusja, praca w grupach, etiuda teatralna.

Materiały dydaktyczne:

- szary papier,
- brystol, kolorowe gazety, flamastry,
- kolorowe karteczki,
- blok i kredki.

Informacje o spektaklu:

Spektakl „Dzieci szyte na miarę” stworzył Teatr Nocne Marki ze Szkoła Podstawowa Jedność im. M. Montessori w Gostyniu.

scenariusz i reżyseria: Ewelina Mendyka

scenografia: Ewelina Mendyka i Nocne Marki

Spektakl otrzymał Grand Prix „Wojciecha” XIX Festiwalu Młodego Teatru Wielkopolski DZIEŃ DOBRY SZTUKO 2024

Przebieg zajęć

Część 1. Wprowadzająca

Doświadczenie sztuki poprzedzi zadanie, które pomoże dzieciom zrozumieć, że każdy dorosły, który staje się rodzicem, wyobraża sobie, że jego dziecko jest/będzie doskonałe.

Zadanie nosi nazwę DZIECKO DOSKONAŁE... i obejmuje dwa etapy.

1. Nauczyciel dzieli dzieci na 4/5 osobowe grupy i tłumaczy zadanie:

KIM JEST DZIECKO DOSKONAŁE? JAKIE SĄ JEGO CECHY, ZACHOWANIA, W JAKI SPOSÓB MYŚLI DZIECKO DOSKONAŁE?

- a) Aby wykonać zadanie, odrysujcie sylwetkę jednego z was na szarym papierze, spróbujcie go także pokolorować takimi barwami, które kojarzą się z dzieckiem doskonałym.
- b) Następnie, korzystając z małych kolorowych karteczek zgromadźcie jak najwięcej cech dziecka doskonałego.
- c) Odczytajcie wszystkie zanotowane cechy i zastanówcie się - jak powinno się zachowywać dziecko doskonałe i jak powinno się wypowiadać. Przedstawcie za pomocą krótkich scenek kilka charakterystycznych jego działań.

2. PREZENTACJE

KIM JEST DZIECKO DOSKONAŁE? STWÓRZMY JEGO PORTRET.

- a) każda z grup prezentuje stworzony plakat dziecka doskonałego oraz scenki związane z projekcjami doskonałego zachowania,
- b) prezentacje stają się pretekstem do dyskusji:
 - o czy istnieją dzieci doskonałe?
 - o co oznacza doskonałość i grzeczność?
 - o co składa się na określenie “bądź grzeczny/bądź grzeczna”?
- c) wspólne wnioski i uświadomienie sobie, że nikt nie jest doskonały, a grzeczność jest trudna do zdefiniowania, mimo tego, że na każdym kroku słyszy się pouczenie o konieczności bycia grzecznym.

Część 2. Prezentacja spektaklu.

Nauczyciel prosi uczniów, by zwrócili uwagę na to:

- jak zostają przedstawione dzieci doskonałe?
- w jakich sytuacjach prezentowane dzieci zostały uznane za niegrzeczne?
- czym może być przerywający akcję dźwięk dyscyplinujący dzieci?
- w jaki sposób dzieci opowiadają rodzicom o dniu w szkole? od czego zaczynają rozmowę, co relacjonują dorosłym?

Dzieci szyte na miarę to spektakl, który powstał z niezwykłych i zaskakujących rozmów oraz refleksji Nocnych Marków nad słowami „bądź grzeczny” „bądź grzeczna”. Dzieci w niesamowicie prawdziwy sposób odkryły różnice w perspektywie widzenia świata przez nie same i otaczających je dorosłych. Opowieści o ich doświadczeniach i konsekwencjach niektórych zdarzeń oraz wywiadach z dorosłymi stały się pretekstem do powstania spektaklu. W spektaklu wykorzystano bardzo krótkie fragmenty książki C. P. Estes, *Biegnąca z wilkami*, S. Siedleckiej, *Szczeniaki*, oraz T. Różewicza, *Jest we mnie*. Większość tekstów została wykreowana w czasie rozmów dzieci.

Oglądając, należy spojrzeć na:

- jednakowe stroje dzieci, które sugerują, że sytuacje zaprezentowane w spektaklu dotyczą zasadniczo wszystkich młodych ludzi, a także zwracają uwagę na to, iż wobec kwestii pożądanego posłuszeństwa i piętrzących się oczekiwań dzieci mają takie same odczucia,
- rolę książki, która jednocześnie służy “prostowaniu” sylwetki i rozwijaniu skrzydeł (na końcu),
- wykorzystane znane od wielu wieków zabawy dziecięce, które niezmiennie rozwijają emocjonalność i kreatywność dzieci, pozwalają im czuć się swobodnie, łączą je i uszczęśliwiają,
- nieustannie ograniczaną kreatywność i ekspresję ukazaną przez dyscyplinujące przerywanie najbardziej ekscytujących dzieci momentów,
- wagę słów dzieci, które mówią o trudnych dla nich sytuacjach i o tym, jak bardzo pragną spełnić oczekiwania rodziców. Oglądając ostatnie dwie sceny, należy dostrzec symboliczne znaczenie “Piosenki drewnianych lalek” i odczytać je jako zagrożenie dla pełnej ekspresji kreatywności dzieci, które ostatecznie odnajdują wolność i wykorzystują książki jako most do rozwijania skrzydeł, otwierając refleksję nad tym - jak znaleźć balans między wychowaniem a kształtowaniem.

Część 3. Refleksje po spektaklu

Etap 1. Nauczyciel przeprowadza swobodną dyskusję o spektaklu. Dzieci przytaczają spostrzeżenia, emocje, jakie towarzyszyły oglądaniu. Najczęściej wtedy także dzielą się własnym doświadczeniem, często mówią, że przeżywają podobne emocje do bohatera.

Etap 2. Nauczyciel dzieli dzieci na grupy 4/5 osobowe. Przygotowuje kolorowe gazety, flamastry, kredki, a każda z grup przygotowuje plakat będący mapą myśli, spostrzeżeń, obrazów prezentujących prawa i obowiązki dziecka.

GRUPY NIEPARZYSTE (1/3/5 - w zależności od liczba dzieci)	GRUPY PARZYSTE (2/4/6 - w zależności od liczba dzieci)
OBOWIĄZKI DZIECKA	PRAWA DZIECKA
<p style="text-align: center;">PYTANIA POMOCNICZE DO PRZEMYŚLENIA W GRUPIE PRZED WYKONANIEM PLAKATU</p> <ul style="list-style-type: none"> ● czy dziecko ma obowiązki, jakie dziecko może mieć obowiązki, dlaczego dzieci powinny mieć obowiązki, ● kiedy dziecko powinno/musi być absolutnie posłuszne dorosłemu; jakie warunki muszą być spełnione, by obowiązki można było wypełnić 	<p style="text-align: center;">PYTANIA POMOCNICZE DO PRZEMYŚLENIA W GRUPIE PRZED WYKONANIEM PLAKATU</p> <ul style="list-style-type: none"> ● jakie dziecko ma prawa? z czego one wynikają? (gdzie można znaleźć prawa dziecka obowiązujące na całym świecie) ● czy prawa oznaczają nieograniczone możliwości działania we wszystkich kierunkach?

Etap 3. Dyskusje po prezentacji projektów zmierzające do wnikliwych rozmów o prawach i obowiązkach dzieci, ich dylematach, ale też do stwierdzenia, że są takie sytuacje, które wymagają absolutnego posłuszeństwa, bo od sposobu zachowania zależy bezpieczeństwo dziecka, i z drugiej strony są również takie, które wymagają sprzeciwu.

Etap 4. Nauczyciel proponuje stworzenie wspólnej mapy tego, kiedy emocje są szczególnie ważne i należy wyrazić sprzeciw wobec konkretnej prośby dorosłego lub nakazu wykonania jakiejś czynności.

Nauczyciel rozdaje kolorowe karteczki, każdy wpisuje sytuację, która powinna sprawić,

że należy powiedzieć stanowczo i kategorycznie “nie” Na końcu odczytują wszystkie wypisane elementy.

Wspólnie umieszczają w widocznym miejscu mapę MÓWIMY NIE GDY...

Etap 5. Na koniec nauczyciel prowokuje dzieci do dyskusji o tym, kiedy dziecko czuje się kochane i jak można okazać miłość dziecku. Każde dziecko wycina serce, ozdabia je i wpisuje do środka: Czuję się kochana, gdy ...

Należy zadbać, aby dopełnienia miały formę drugiej osoby, np. gdy mnie przytulasz, gdy mnie akceptujesz, gdy wstajesz wcześniej i szykujesz mi śniadanie.

Etap 6. Podsumowanie pracy i podkreślenie tego, że:

- dzieci mają wiele praw i powinny być one respektowane,
- są sytuacje, w których trzeba wyrazić sprzeciw,
- miłość, akceptacja i zrozumienie ujawniają się na różne sposoby.

Załącznik nr 1

GRUPY NIEPARZYSTE	GRUPY PARZYSTE
OBOWIĄZKI DZIECKA	PRAWA DZIECKA
<p>PYTANIA POMOCNICZE DO PRZEMYŚLENIA W GRUPIE PRZED WYKONANIEM PLAKATU</p> <ul style="list-style-type: none"> • czy dziecko ma obowiązki, jakie dziecko może mieć obowiązki, dlaczego dzieci powinny mieć obowiązki, • kiedy dziecko powinno/musi być absolutnie posłuszne dorosłemu; jakie warunki muszą być spełnione, by obowiązki można było wypełnić 	<p>PYTANIA POMOCNICZE DO PRZEMYŚLENIA W GRUPIE PRZED WYKONANIEM PLAKATU</p> <ul style="list-style-type: none"> • jakie dziecko ma prawa? z czego one wynikają? (gdzie można znaleźć prawa dziecka obowiązujące na całym świecie) • czy prawa oznaczają nieograniczone możliwości działania we wszystkich kierunkach?

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Lekcja z

Wszelkie prawa autorskie i majątkowe zastrzeżone dla Poznańskiej Fundacji
Artystycznej